

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Destin eroic

In conștiința poporului stă numele lui însuși de popor vechi și străvechi ca vîrstă dar mai ales ca așezare în tiparele datinilor și energiilor sale creatoare, astfel încît pronunțarea și amintirea vîrstei sale nu se pot face decît într-o permanentă simbioză cu ideea de tinerțe și destin eroic în permanență înalt. Burebista — mare figură a istoriei noastre — a dat nume și destin unui început de acum mai bine de două milenii făcînd operă de pionierat într-un spațiu care avea să cunoască și multe dramatice înclătări, dintr-o luptă la care se apela numai și numai pentru apărarea drepturilor și identității neamului, fericit să-și are și azi și eulagiu pămîntul la el acasă. Istoria de 2050 de ani de cînd marele erou deschizător de drumuri și întemeietor de unitate și-a săvîrșit actul său unic, edificator, nu încetează să sonată la suferință, din straturile cele mai adînci ale existenței, nenumerate date și mărturiile care ne pun în fața unui turburător și glorios trecut de luptă și experiență, în fața unui continuu sentiment de dreptate pe care n-a fost nevoie să ne-o facă alții și la care singuri am ajuns, pe propriile noastre căi. Burebista a unit populațiile daco-gețe într-unul din cele mai puternice state centralizate din acea vreme, punînd astfel temelia unei aspirații și a unui destin ce se vor descoperi și redescoperi din rîstimp în rîstimp la cîteva mari întretăieri de secole și evenimente, pentru a inspira și îndemna pe mai departe o cauză nobilă și plină de învîntăminte, cea a patriei în alcătuirea propriei sale independențe și suveranități.

Burebista e capăt de serie, început glorios. Decebal îl urmează în timp și îl recompensează, îi continuă ampla lucrare și, prin tragicul său deznodămînt, o ridică la rang de simbol și legendă, operînd de atunci asupra întregii noastre conștiințe de neam și istorie. Parcă privind înapoi spre Burebista, el impune exemplul sacrificiului suprem și nu acceptă condiția supunerii. Și cel puțin acest gest, încă de atunci din prag de memorie, el anulează. În perspectiva timpului, orice idee de vid și orice încercare de a eluda faptul însuși istoric, murind la el acasă, pe pămîntul său, lîngă speranțele și amintirile sale. Moștenirea sa este concret-testamentară și la limita absolută a propriei sale personalități. Intrat în legendă, un întreg popor în lungă și înconfundabilă sa devenire îl materializează chipul și-l reia drept simbol în cele mai multe din împrejurările sale.

Azi, cînd mai mult decît oricînd, ne știm bine prezentul și viitorul, cînd ideea de libertate și unitate stă în puterea întregă a vieții și se manifestă pregnant la scara întregii societăți, aniversarea unui moment sau altul din trecut nu înseamnă a glorifica doar niște rădăcini — ele sînt și așa puternice și edificatoare — ci mai ales, din motive de pretuire și respect pentru adevăr, situația în contemporaneitate a unor învățăminte care țin de esența și cuprinderea istoriei, de înțelegerea care i se cuvine acordată și, ca atare, trăită, pusă în registrul propriu al muncii și vieții, al creației multilaterale. Pentru că, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la o recentă întîlnire cu istoricii, **servind interesele înțelegerii și apropierii între popoare, istoria, studiul aprofundat, materialist dialectic al științei istoriei, îl ajută pe om și ajută creația sa, ajută poporul în demersurile sale înnoitoare.**

Luceafărul

● IN ACEST NUMAR: ● Cronica literară: V. P. Mihailescu despre volumul „Arca lui Noe”; ● „Eseu despre romanul românesc” de Nicolae Manolescu ● Compendiu ● Revista revizilor ● Atelier literar de Geo Dumitrescu ● Madamond ● „Centenarul Flaubert” de H. Zalis ● „Tradițiile populare ale românilor din Ungaria” de Violet Cosma ● Sport de Eănuș Neagu.

Călătoria, cu timpul

O nostalgia de realul te plasează uneori în zonele celui mai deprătat existent și această paradoxal, fără a te elibera cituș de puțin de o realitate sau alta, imediată, ci, împotriva, ca un fel de călătorie cu timp cu tot te muți parcă undeva mai în apropierea ta, ca la o rudă ceva mai departe și mai tăcută probabil — e drept, și uități-te în lume, iar aici lîngă Muntele Carpați, sau urma cetăților vîrșite noastre de odinioară și ne recomparam sub forma dacilor liberi mai ales. Chiar și atunci cînd dintr-o luptă cu sîrșit dramatic s-a produs o simbioză care a înălțat, la urma urmelor, orice

2050

„Avem un trecut cu care ne putem mîndri. În condiții grele, poporul nostru și-a păstrat ființa națională. În această parte a lumii el a fost un factor de progres și civilizație, și-a adus contribuția la mersul înainte, pe calea unei vieți mai bune.”

NICOLAE CEAUȘESCU



Hisov, 2050 — tapiserie de Cela Grigoraș-Neamtu și Costin Neamtu (Din expoziția „2050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat și independent”)

● 2050 ● O CIVILIZAȚIE DESCHISĂ, A MARILOR VALORI SPIRITUALE ● „Tevaz în limba română” — ecoribute cu acad. prof. dr. doc. Gheorghe Ivănescu ● „Progresul social în Dacia antică” de Aneta Spiridon ● „Stilul care figură timpul în calendarul dac: numirea lor” de Gheorghe Mușu ● MĂRTURIELE CONTINUITĂȚII ● De la cultura populară la mitul dacic” de Mihai Coman ● „Portretul de Ion Grigorescu ● „Aniversarea vieții de Gheorghe Pituț ● „Laur Burebista” de Gelu Dorjan ● Poeme omagiale ● „Burebista visa pacea” proză de Octavian Mărculescu (In paginile 2, 3, 4 și 5)

Un geniu al antichității

more ori Parcele din mitologia greco-romană (cine știe cum le vor fi numit strămoșii noștri daco-geți pe aceste zelte ale destinului) au făcut ca pînă la noi să răzbată, înfruntînd viclenia mileniilor, puține documente scrise cu privire la „cel dintîi și cel mai mare rege din Tracia” cum îl numesc pe Burebista documentele vremii. Textele autorilor antici, deși puține, completate de cîteva inscripții sînt categorice în a desemna pe marele rege ca personalitate de excepție, unul dintre geniiile antichității, iar realizările lui de valoare deosebită pentru desfășurarea istoriei spațiului est-european și a celui general european, cu implicații multiple și majore în istoria românilor de mai tîrziu, singurii urmași direcți ai daco-geilor.

Pe baza textelor de care vorbim, istoricii moderni de mare prestigiu,

români sau străini, au scris frumoase pagini despre Burebista în operele lor. Se cuvin amintiri: P.G. Nieburg, Th. Mommsen, Gr. G. Tocilescu, J. Jung, A. D. Xenopol, G. G. Brandis, G. Juliane, V. Parvan, N. Iorga, J. Carcopino, C. Daicoviciu, R. Vulpe și încă mulți alții.

Documentelor scrise, li se adaugă cele arheologice scense la lumină, mai ales în ultimele două trei decenii. Rezultatele acestora au fost deosebit de fructuoase aruncînd lumină neabuzabilă asupra civilizației strămoșilor noștri în dublul ei aspect: material și spiritual. Nenumăratele săpături și studii elaborate de un larg colectiv de specialiști în domeniul arheologiei au virsînct ori

Ion Horațiu Crișan

Continuare în pag. a 3-a

reflex

se abia acum, iar prin el Burebista realizează, încă o dată, deși în alte condiții și sub auspiciile unei alte umanități, actul său eroic unificator.

Istoria, călătoria aceasta în istorie permite o stare comprimare în timp, iar nostalgia realului de care vorbeam ni-l face aproape contemporan pe toți marii noștri eroi. Ei ne vorbesc de pe pietrele lor care au devenit și pietre de crucă la căpătîi multor nepoți și descoperim că, așa cum gîndim și vorbim noi azi, în limbajul cel mai important al existenței truda și jertfa lor sînt experiențe de necondonată. A-l omite este ca și cum ai încerca să sculptezi în nori o treacărie de clopote. Deși s-a văzut, astăzi s-a mai putut încerca, s-a sculptat și în spuma valurilor, citeodată, așa au apărut poate stenele. Dacăi aveau ieșire la mare, le-au ascultat probabil, dar cel mai sigur e că din munți ei și-au făcut adevărate catedrale.

Pentru că acolo erau pietrele.

A. I. Zăinescu

Sanctuar dacic

INVĂȚĂTURI

Sădii livezi, întemeietul izvoare,
Purtați pe roțile lului dăinilor,
Viața ve la lîngă alinare
Și armonii sub cer ocrotitor.

Pe pîrții de lumină să curgă grina
Spre bălăuții cu margini de argint,
Căci mai bogată țară ca a noastră
Nu vom găsi în patru zări de vînt.

Aici țărîna-i aridă și liță,
Măică de-aur și praguri pentru nunți
Și cit vom fi, intru eternitate,
Rămîne-vom de veghe lîngă munți

Și lîngă șesuri limpezi ca neclorul
Cel picurînd, cu patîmî, din flori;
Nu niciodată n-am rivni la alte
Meleguri, și izvoare, și culori...

De am purtat vîrboace, ne-a durut
Țărîna răscălită de-ale nații;
Meru ne-nvinși, nu ne-am visat imperii
Și n-am cerșit la nimenea ovații.

Ne-au fost mai dragi talazurile mării
Și unduirea gînelor fierbinți
Și aceste vetre unse cu sudoare
De bunii noștri, înțelepți părinți.

Cu singe am slîniț lumină țării
Și am păstrat-o teafără prin vreme,
Ne-am vrut popor unit în demnitate,
Slăvitic vad credințelor supreme...

III.

Fii buni și drepti acum și-noldeana,
Iubiți-vă pămîntul sodilor,
Niciind să nu uitați c-aiici țărîna
E legăan slîniț și plosoag de dor.

Sorbiți din Fluviu pururea putere,
De piepturile noastre să se sforme
Acele vînturi care vin de-aurora,
Pe înnopate, zîngînînd din arme...

Viteji ne știm și lăză nici o teamă,
Precum străbunul-au fost prin veacuri dure,
Cu chipul nostru, limpede și teafăr,
Nu învîdăm toții codrii să murmură

Și-i preschîmbăm în fluier dăinînd
Și-n scuturi, neinvinse, la hotare...
Fii buni și drepti, iubiți-vă pămîntul,
Cel cu miroas de lacrimi și sudoare.

Florea Burtan

TELEGRAMĂ

Mult stimate și iubite tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU,

Scriitorii din România socialistă și Consiliul Uniunii Scriitorilor Vă roagă să primiți, cu ocazia înnămîrii Ordinului „Karl Marx” al Republicii Democratice Germane, ca de felicitări, din partea obștei scriitoricești, ajutor de nădejde al Partidului Comunist Român.

Alit pe plan internațional, cit și pe plan intern, numele Dumneavoastră de conducător eminent al partidului și al statului nostru reprezintă semnul de nădejde pentru binele și fericirea omenirii întregi și, cu atât mai mult, al României socialiste.

Sinteți întruchiparea poporului român în lupta pentru afirmarea idealurilor de libertate, independență națională, bunăstare și pace.

Soluțăm cu deosebită bucurie acest eveniment de mare răsunet pe plan intern și internațional și vă asigurăm, mult stimate și iubite tovarășe secretar general al partidului, că scriitorii din România socialistă: români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități vor continua să scrie opere demne de această atepă excepțională din istoria noastră.

Dumneavoastră ne dați un exemplu înalt de muncă, de pricepere și de energie cu care înfăptuiți prevederile celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, în vederea dezvoltării economice, sociale și culturale a României, dînd dovadă de înalte virtuți pe care le-ați dezvoltat și în promovarea continuă a relațiilor de prietenie, colaborare și cooperare internațională între Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, între Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, precum și cu alte state și partide.

Vă urăm mulți ani pentru binele poporului român, pentru îndeplinirea înaltelor teluri de construire a socialismului și comunismului pe pămîntul României.

CONSILIUL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

15 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Dialog și confluențe

In condițiile creșterii aproape nelimitate a posibilităților de difuziune, valorile artistice depășesc perimetrul național, devin bunuri universale. Se realizează astfel, în perspectiva viitorului, un fel de comunitate spirituală, alimentată de circulația continuă a idelilor, a operelor de artă, care accelerează mersul înainte al umanității. Procesul e complex, implicînd raporturi pe planuri multiple — istoric, economic, cultural — între factorii emițători și cei receptori. Rezultatele acestor întrepătrunderi vor fi, în consecință, la fel de complexe, adesea îngăduind o apreciere relativă preciză doar în retrospectiva consumării lor. Sîrînînd de cele mai multe ori fenomene artistice similare sau îndreptate pe alte direcții conceptuale de particularități autohtone, vehicularea marilor creații stimulează înfierea culturilor naționale, atenuînd treptat decalajele valorice.

Literatura română n-a fost și nu poate rămîne izolată, dimpotrivă, a dăinuit și s-a dezvoltat de-a lungul secolelor deschisă mereu inserțiilor din afară, pe care le-a asimilat sau le-a respins, păstrîndu-și caracterul diferențial, originalitatea. Contactele mijlocite sau directe cu producția literară aparținînd altor popoare, citeodată chiar îndepărtate geografic, deși cu unele fluctuații vremelnice,

au avut un caracter permanent, înregistrînd în genere curbe suitoare. O creștere și o diversificare substanțială a relațiilor dintre cultura română și cele dezvoltate în alte zone geografice se realizează mai ales după ultimul război. Direcția restructurărilor sociale cu răstrîngere corespunzătoare în fenomenele de suprastructură, întemeiată pe principii și finalități unorii identice, alături nu, a creat condiții favorizante, stimulînd, înfierea cadrelor de specialitate și pentru limbile și literaturile de circulație restrînsă, printre altele, a lărgit posibilitățile operative ale transferului de valori. În această perspectivă beletristică și disciplinată interierente, situîndu-se pe locuri frunțase. Ilustrative sînt, de exemplu, înfăptuirile din ultimii 15 ani, pe drept cuvînt prestigioase, înfăptuirii subliniate ca atare și în dezbaterea recentului Colocviu național de traduceri și literatură universală, organizat de Uniunea scriitorilor în zilele de 19-20 iunie a.c.

Marile creații literare ale lumii au fost puse la îndemina cititorului român prin

Stan Velea

Continuare în pag. a 7-a

Omagiul contemporaneității

după o cuprindere oricît de surmărat a lucrărilor din expoziția închinată aniversării a 2050 de ani de la constituirea statului dac centralizat și independent sub conducerea lui Burebista, este, firește, mi se pare, ca în calitate de vizitator să reflectezi asupra caracterului tematic al unei manifestări omagiale de acest tip.

Personal cred că s-au gîndit foarte bine organizatorii atunci cînd s-au decis să lînghească pe cit posibil aria tematică și stilistică a lucrărilor prezentate. O simplă circumsciere la motivul sărbătorii ar

fi creat fără îndoielă o atmosferă monocordă și artificial istoricizantă obligeînd pe de altă parte la concesii în privința calității, căci e greu de presupus că s-ar fi putut umple sala Dalles cu pinze sculpturi și lucrări de grafică — de dată strict recentă — de o valoare acceptabilă și inspirate exclusiv din trecutul mai îndepărtat. A fost prezentată deci o formulă mai elastică și rezultatul este, în multe privințe, surprinzător. Ne aflăm în fața unei veritabile anuale cu caracter republican situată, însă sub o generoasă emblemă. Să vedem deci lucrurile ca atare.

În orice caz personal nu m-as hazarda să fac aprecieri asupra evoluției sentimentului istoriei la artiștii noștri elastici contemporani, plecînd exclusiv de la această expoziție. Asemenea aprecieri comportă riscul considerării lucrărilor exuse la Dalles ca deținînd un stadiu al gîndirii artistice legat aproape exclusiv de interpretarea istoriei. Aprecierile valorii operelelor ar risca să fie determinată în acest caz de considerarea factorului tematic ca hotărîtor pentru definirea atitudinii creatorului în fața istoriei, ceea ce ar putea constitui o exagerare. Dacă tot este însă vorba să încercăm o circumsciere a aprecierii de valoare la importanța fenomenului la care opera este chemată să adere, mi se pare că e mult mai rezonabil să ne mulțumim cu mînuirea tradițiilor celor noștri de spațiu și timp și să plecăm de la observația foarte banală că raportul între aceste noțiuni este definitiv pentru înțelegerea modului cum în procesul de creație opera își dobîndește acea identitate experimentată într-o anumite modalitate, print-o anumite stilistică. Expoziția de la Dalles mi se pare a fi în evidență, cu prezență chiar, faptul că majoritatea artiștilor noștri tind spre identificarea creației lor în funcție de aceste categorii fundamentale: spațiul și timpul. Dacă se poate vorbi de o buci-ficitate a artei românești contemporane

JURNAL DE POET

Bornă de istorie

actualizarea personalității și evenimentelor istorice din durata unui popor line de durată istoricizantă a fiicărilor primarilor și fiicărilor generatilor, pentru edificarea chipului său moral cită mai presis cu putință.

Fără îstipire ești orb, n-ai viziunea întregului, nu poți aduce roada deplină a tuturor înserțiilor cu care ai fost dărîit. Nu întîmpîtor etimologia cuvîntului istorie înseamnă și oracol viziionarism, istoricul are darul profetei, numai omul care asimilează istoria, experiențele înaintașilor are sansa de a străvedea în prezenti sen-sul viitorului.

Trăim un moment de foarte adîncă importanță pentru poporul nostru,

Ioan Alexandru

Continuare în pag. a 7-a

Grigore Arbore

Continuare în pag. a 7-a

2050

O CIVILIZATIE DESCHISĂ, A MARILOR VALURI PARTIALE

TEZAUUR ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Convorbire cu acad. prof. dr. doc. GHEORGHE IVĂNESCU

Tovarășe profesor, vă rugăm să ne vorbiți despre relațiile de colaborare și de întreprindere care se stabilesc în...

Lingvistica aduce contribuții importante cu privire la trecutul unui popor mai ales atunci cind liiese izvoarele scrise (istorice) cu privire la ael popor sau la a epocă din istoria lui...

Nu. Unele din fantele de limbă dacice care se găsec în textele antice tratate pînă astăzi sau în limba română, ne dezvăluie existența unor relații ale daciilor cu vecinii lor...

În ce privește scrierile dacice din secolul I î.e.n., menționate de scriitorii antici si transmise pînă astăzi...

Cu cele de la spate pînă acum, ne-ai dat a serie de informații despre limba daciilor. Ce ne mai puteți spune despre această limbă?

Limba daciilor era probabil deosebită în unele privințe de limba tracilor si meslor, care locuiau în sudul Dunării...

Desigur, creștia statală la noaptea care abia au ieșit din cinduirea comună, primitivă nu poate decît decît excepțional gîntile lingvistice...

În elementele lingvistice care s-au păstrat pînă astăzi din moștenirea geto-dacă, se pot distinge unele capabile să ne dezvăluie anumite amănunte legate de viața socială, politică si culturală a primum mare stat dac?

acest mit este mai vechi decît statul lui Burebista, ci la realități care au caracterizat limba dacică de-a lungul întregii sale existențe...

— Aceste fragmente de limbă care au ajuns de la daci pînă la noi sînt în măsura să sugereze, măcar parțial, ceea ce daciul lui Burebista le întrebuncea...

— Nu. Unele din fantele de limbă dacice care se găsec în textele antice tratate pînă astăzi sau în limba română...

— Argumentele lingvistice avute la dispoziție pentru a demonstra continuitatea de limbă a teritoriului țării noastre de la stadiul dac al lui Burebista...

— Argumentele lingvistice avute la dispoziție pentru a demonstra continuitatea de limbă a teritoriului țării noastre...

— În ce privește scrierile dacice din secolul I î.e.n., menționate de scriitorii antici si transmise pînă astăzi...

Cu cele de la spate pînă acum, ne-ai dat a serie de informații despre limba daciilor. Ce ne mai puteți spune despre această limbă?

Limba daciilor era probabil deosebită în unele privințe de limba tracilor si meslor, care locuiau în sudul Dunării...

Desigur, creștia statală la noaptea care abia au ieșit din cinduirea comună, primitivă nu poate decît decît excepțional gîntile lingvistice...

În elementele lingvistice care s-au păstrat pînă astăzi din moștenirea geto-dacă, se pot distinge unele capabile să ne dezvăluie anumite amănunte legate de viața socială, politică si culturală a primum mare stat dac?

în albaneză; dar formele pe care le prezintă aceste cuvinte în cele două limbi ne arată, că ele sînt o moștenire ilirică în albaneză...

— Ce mesaj istoric poartă evntele?

— Cuvintele ca reprezentanțele cele mai de seamă ale limbajului sunt multe. Cuvintele citate spun că noi românii, sîntem continuatorii unei populații indoeuropene...

— Ce argumente lingvistice avute la dispoziție pentru a demonstra continuitatea de limbă a teritoriului țării noastre...

— Argumentele lingvistice avute la dispoziție pentru a demonstra continuitatea de limbă a teritoriului țării noastre...

— În ce privește scrierile dacice din secolul I î.e.n., menționate de scriitorii antici si transmise pînă astăzi...

Cu cele de la spate pînă acum, ne-ai dat a serie de informații despre limba daciilor. Ce ne mai puteți spune despre această limbă?

Limba daciilor era probabil deosebită în unele privințe de limba tracilor si meslor, care locuiau în sudul Dunării...

Desigur, creștia statală la noaptea care abia au ieșit din cinduirea comună, primitivă nu poate decît decît excepțional gîntile lingvistice...

În elementele lingvistice care s-au păstrat pînă astăzi din moștenirea geto-dacă, se pot distinge unele capabile să ne dezvăluie anumite amănunte legate de viața socială, politică si culturală a primum mare stat dac?

— În elementele lingvistice care s-au păstrat pînă astăzi din moștenirea geto-dacă, se pot distinge unele capabile să ne dezvăluie anumite amănunte legate de viața socială, politică si culturală a primum mare stat dac?

Stilpii care figurau timpul în calendarul dac: numirea lor

daci nu anem nici o cunoștință directă despre vreo numire generică a zeităților lunare ca „Luminătoarea”, sau „Măsurătoare” a timpului...

din Iudania și phrygiana a fost vorbită scrisă, inscripție; așa cum, reținuș noi, ea este vorbită figurată a colanelor, stilpiilor...

Gheorghe Mușu

Progresul social în Dacia antică

Cercetările arheologice întreprinse în numeroase așezări deschise și mai cu seamă în localitățile fortificate geto-dacice...

Se înmulțesc așezările și cetățile construite din piatră sau fortificate cu valuri și palisade, si se răspîndesc pe tot teritoriul Daciei...

Structura economică a Daciei antice, impulsionată astfel, creștea de asemenea și societății care și găseau expresia în raporturile de producție...

Datele recente ale ecologiei și agro-ecologiei privind suprafața necesară de teren, sînt suficientă să ne înțeleagă viața unui oraș în vremea de un an...

Obstacolele economice erau deosebit de numeroase, dar acestea nu erau decît condiții care nu puteau fi înlăturate, sau care s-ar fi putut înlătura...

Una din explicații, rezidă în faptul că statul dac avea ca scop liberă dezvoltare a proprietății și ocupării romane...

Dispariția unei forme de proprietate se reduce, în esență, la desecumunarea relațiilor de producție, în care predomină valoarea de înlocuire...

Dispariția unei forme de proprietate se reduce, în esență, la desecumunarea relațiilor de producție, în care predomină valoarea de înlocuire...

Convorbire consemnată de Nicolae Stoicescu și Andrei Lenard



Ion Grigora: „Strămoșii”

5 IULIE 1980

Aneta Spiridon

De la cultura populară la mitul dacic

Cultura populară (materială și spirituală) este o parte din acel ansamblu pe care-l numim cultura și civilizația română...

aparitia unei alte lucrări de sinteză, cea mai completă clasificare a acestui gen popular. Fundamentele sint de altfel, și alte câteva cărți...

Orice discuție asupra studiilor de mitologie românească nu poate să omită numeroasele cărți dedicate problemei de arheologie dacică...

Dacă vom face pasul de la etape descriptive și tipologizante, către momentul exegetic al interpretării mitologice propriu zise...

Majoritatea lucrărilor apărute în ultimul deceniu și care au ca obiect al cercetării cultura populară românească, au, în mare măsură, un caracter descriptiv...

Unul dintre ei, aflat la Roma, în Piazza del Popolo, tăiat cu finete, degajând determinare și înțelepciune...

Dacă ne oprim acum asupra studiilor dedicate folclorului literar, ar trebui să menționăm întâi acele apariții...

Unul dintre ei, aflat la Roma, în Piazza del Popolo, tăiat cu finete, degajând determinare și înțelepciune...

SPECTACOLUL LUMII

Portretul

În păcate - îmi spuneu academicienii Emil Condurachi răspunzându-mi la una din zece întrebări pe care i le-am pus pe tema „Dacia și nașterea unui popor”...

Unul dintre ei, aflat la Roma, în Piazza del Popolo, tăiat cu finete, degajând determinare și înțelepciune...

Evident, savantul nu se poate conduce decât după rigori sever științifice, orice afirmație fără acoperire în documente, în demonstrații infailibile pândindu-se în mod firesc hazardată...

Unul dintre ei, aflat la Roma, în Piazza del Popolo, tăiat cu finete, degajând determinare și înțelepciune...

Pe un zid din Via del For Imperiali, spre Colosseum, patru hărți în mozaic ale imperiului roman se astern consemnând evoluția puterii Eternei Cetăți...

Unul dintre ei, aflat la Roma, în Piazza del Popolo, tăiat cu finete, degajând determinare și înțelepciune...

Un geniu al antichității

Urmare din pag. 1

mai tînea un putuc centura mai exact civilizația dacică și să-i fixeze locul ce i se cuvine în cadrul civilizației antice...

Cercetările de care vorbeam am demonstrat cu prosoasă că societatea daco-gețică va intra într-un ritm rapid de dezvoltare...

Este neîndoielnic că fierul, metalul care a revoluționat omeneia, a avut un rol important în dezvoltarea societății dacice...

Dezvoltarea rapidă a forțelor de producție va aduce cu sine o sporire considerabilă a populației...

Cu privire la stratificarea socială erau măturte pe lângă texte literare și descoperirile arheologice...

Vechele orinduieli ale comunei primitive nu mai erau capabile să asigure merul vertiginos înaintea societății daco-gețe...

Sint putina acele popoare ale Europei zilelor noastre care se pot mîndri cu strămoși ce, cu peste două milenii în urmă...



Eugen Popa: „Inscripții pe drapel” (Din expoziția „2050 de ani de la întemeierea primului stat dac centralizat și independent”)

LAUS BUREBISTA

Cind de amindouă miini e legată a muzică, naoptele, intrabi, o, doamne, ce pasăre ciugulește calușile lunii, ce ochi privește înăuntrul lui și nu vede decît înalțărl...

Cind voi avea și-n nume numele tău și-n carne-ntregul tău vis, cind voi aștepta sub o stea să te apropii, mina mea va lăsa liberă muzica și pasărea aceea se va înomnina în lună și luna înveșnățată în halou...

O, atamci mă aprăgi și zic: privi-mă cît de lungi imi sint urechii, dar cît de vesnic imi sînt, dar cît de ai mei imi sînt, privi-mă, o, atamci de aruncată privire, prin izbi luminoși, prin izbi mădușca de crug, cît de o mare este lumina, privi-mă întru întregul tău și întru toate: o, atamci zic - cind de amindouă miini e legată a muzică, ce pasăre ciugulește calușile lunii, ce ochi privește înăuntrul lui și nu vede decît înalțărl...

Largă încolăcire a noștrului, dezbrăcîndu-și un ochi, din la înarmă - anuțoș și săgete în trupul lui să în se uaple privirile de rod I Sămînta, ca finta în prelungire, adată cu palmela pe fata sărutată a piinii, pe trupul Daciei, înverzind liberă I

Ca într-o rugăciune așez stîlpii hotarelor, rugina înțelepciunii imi cade pe trup, prefac în scou depărtarea, căută cuvîntul un loc în limba maternă și-și sculătră străiele-n Babiloane, pe rînd, cind cine apropia zicerea de zăd-o, Dachie, ca luna te împlinesc, rabund, întreg-o, ca o mamă vrînd să-b băiești pruncii alăptăți la destinu-ți...

Loc stăpînit de ochi, deschizătură a miinilor dincolo de orizont - liniște pentru liniște, ca într-o mînușă mina alăunui. Distanta sigură a acului, dintr-o noștere, coborînd prin aur, lac și fluier, ale graiului. Sămîntă prelungită prin rod, gust dulce al lucrului desăvîrșit, mare a liniștii purtîndu-și cataratele. Fierul ascuns al cuvîntului, tîișușul pe muchie, marginea nechezatului de col, arsele capite așezate pe fata pămîntului; - A venit o vreme să ne asemuim, cum arborele cu pădurea.

Gellu Dorian

Aniversarea vieții

Îngevitatea, numărul și numele unui popor se scotocesc nu numai în funcție de cel vii la un moment dat, ci după sîrul nesfîrșit de generații precedente care s-au așezat cu blîndețe la temelie ale...

Statul organizat de Burebista se bucura deci de o mare faimă de vreme ce însuși Cezar plănuia o expediție în Dacia. Regele dac Burebista a reușit, ca nimeni altul pînă la el, să concentreze puterea, flămura cu cap de lîu fiind din peste întreaga geografie de azi a țării noastre...

Cîntece și colini, ritualuri și dansuri credințe și deprinderi s-au păstrat de la ei pînă în zilele noastre: națifismul, toleranța incomparabilă și sufletul bun în relațiile cu ceilalți, moștenite, constituie o zestre morală specifică la care poporul nostru ține în cel mai înalt grad. Dacii însă dealtfel erau oameni cel mai pasnici, dar atacați fiind se apărau cu cea mai mare dirzenie.

Considerăm această aniversare ca de un înțepuț ce va trebui continuat abia de acum înainte prin cercetări și contribuții revelatoare care să reînvie amintirea și faima legendară a vieții dacilor, strămoșii noștri.

Gheorghe Pituț



VASILE ZAMFIR

Gustosul măr

Așa cum e această țară-a mea nu-i alta cu mormanele de oaze ce în adincul ei stau vor sta, sub temelii de-orașe și de case.

Cel ce-i legat de dinșa simta-n gură gustosul măr, străbuni cum l-au simțit. El își dă seama că a lui răstăpătre trece prin timpuri-ntr-o dată.

Și-așa va curge prin urmași departe, fără să dea de negrul lui hotar, căci țara asta este țară moartă, ca o cunună veșnică de jar.

Vor trece mii de ani în zborul lui și-n depărtare iarăși negri vor fi, cum se întoarce stăruind călător și-l auzim în cea mai nălbă zi.

În depărtare noi ne-am ascuțit și-am auzit cum breștel se vor mișca. Ne-am învârtit cu șabul. Tare sunt e-un pescăruș pe creșta de fier.

EMILIAN MARCU

Pină acolo e Tracia

Pină acolo e Tracia. Kikica Zamoxis privindu-l, pină în locul unde pulberile lui sălăz răscolește țigari ceasce țară de țară.

Pină acolo e Tracia. Vulturul orb se ridică peste vălurile sale cuplate în gînd cu o simțită stare.

Pină acolo e Tracia. Pină unde stăpîna mării pînă unde rădăcinile chipul ei de Helenă.

Pină acolo e Tracia. Zamoxis omul vov înimă lui, pină acolo unde vulturul orb burcă și se împarte dintr-o țară în doi.

Dacia Felix

„Iată chiarul învârtirii danșatoare” strigă Zamoxis, aici în pământul, în pământul în care viața de via în chiua din munte a carbului cu sevă tăioasă și acru înva caama-l lăpșea asemenea unei săgeți.

Țeasta lui învelită-n luceafăr cu greu se ridică din viscoasa molașcă ce l-a urcă pe umeri.

„Iată chorul lăudătelor danșatoare” strigă Zamoxis — văghind în acest urias aluzii jocul lacrimic al iselilor. Flonla de sințenă le-șingea cingători de a blindă noblețe pe trupul mării.

Zamoxis în sevă tăioasă și acru privește. „Iată chorul lăudătelor danșatoare” harpa pe buș înfrunse și căi bucuria în insula oazea de melancolie se-nalță.

„Iată chorul lăudătelor danșatoare”, în miera se înveșcă, în zăpădă, călătorind în sîni din lama de mestecăcin către patria mea cu numele Dacia Felix.

Cel tînr

De coajă numele lui se desbracă asemenea ghindei în echil de zar în echil de zar și vulturul orb legat de anghia lui urșie.

În Tracia, Zamoxis, limbul doc, cu soldul înveit de cărbul țării pergamente de miera bîmbă spre zodia-n care obșnăse.

cu palen și cu țâmb pe arși, către templul de zar înveit. În Tracia iată Zamoxis cel tînr, sint pămîntan, pergamente bîmbă spre o vechi religie.

Talpa cu săgeți și cu ghindă pe palduri de cîntec începe să capete forma ciudată; asemenea unui război peste care ca o pecete, ca un biază înveit, au trecut migrațiile popoare.

De coajă numele lui se desbracă asemenea ghindei în echil înveit de țară al vulturului orb răsos dintr-o dinastie pierdută într-o altă de ciudată țară de sine.



Burebista - sculptură de Paul Marcea

BUREBISTA VISA PACEA

en un an. Cu la început anul de la început anul. Deși în anul acesta se vorbește de pace, în realitate se pregătește războiul. În anul acesta se vorbește de pace, în realitate se pregătește războiul. În anul acesta se vorbește de pace, în realitate se pregătește războiul.

IOANA PROCA

Biruință

Ștă de veghe peste țară, spiritul bătrîn și bălăd, al cetăților înscrise între munți și pe cîmpie, și din piatră-n piatră curge câte-un riu de apă vie.

Fost-a și păzește breaz ca tăcerea prin milenii, Burebista trece azi purtînd mania-tîrîină, două mii cincizeci de flăcăi, lumina-ă-absența grai, iarba-n creșterea păstărească încărdneala de-a dura.

Pînă învîrtăseala lumii credințioși cum ne-au fost munții, om-crescut-in libertate, chiar de ne-au murit părinții, în-am învîrtit de arși cînd le sus și cînd în jos, limba stăcilor rămîne omenie și prinos.

Neamului să-i fie bine, în depînd sănătatea, Burebista-nvinge timpul, vine iată, de departe, purtînd sceptorul păcii-n soare patriei nemuritoare.

Fulgăde-n cerul aspru înarță de-atîtea ori, luminează steagul păcii, sfîntul nostru tricolor, ridicat cu fală-n lume, dus de un Erou viteaz, dîndu-i țării și-un renume, Burebista-n el a trez.

L. SAFIR

Pise

Galbenul din holda Zimbeț în steaguri și ploaia de azi. Chastore-și arșile în pietre tăiate țară delă-escuții. Cuvintele-n zbor. Se răscesc. Fără apăsății. Cu șimul regal. Acășe a Suedii. Cîmpoaie și marea. Iar inspira Nord se înalță. Carpații. Ca e mai bun în noi țară de ștămoși. Ne împinge înaintea. Către piscul pe care Tragi aer tare în piept.

IONEL F. MINEA

Sint fiul tîn, Decabal

Numai hazardul Romei și Isacul în unii Apelelor. Iată să cadă Sarmizegetusa. Sint fiul tîn, Decabal. Iată-mi sobia să despice cu ea prînta ani să educe atîta pace la poalele Sarmizegetusului. Iată să-a dau și la dușmanii. Vulturii să se rotească slobod deasupra Carpaților. Pină la marea cea mare. Și copiii să crească asemenea macilor în holda Bărăganului. Sint fiul tîn, Decabal. Iată-mi sobia...

teatru
t

Don Juan

Piesa lui Moliere constituie una din puțin numeroasele capodopere ale literaturii universale care au văzut lumina scenei bucovinene în această stagiune. Utilitatea acestui spectacol, numai și prin faptul de a fi scrisă o obligație a instituțiilor teatrale pe care nu toate au onorat-o este mai presus de îndoielă. Apoi întîlnirea cu un text de o asemenea anvergură poate aduce, și nu numai pentru spectator, înămurii esențiale relativ la mult dezbătută problemă a „actualității”. Contactul cu capodopere influentează modul nostru de selecție, relativizează criteriile ce par de neclintite, creează mai ales necesități noi. Este aici, în această experiență, ceva ce-ar putea fi rezumat (formula aparține unui romanțier contemporan): „Iată viață, atîta literatură!” Și o impresie, viu sentiment al vieții conține drama lui Don Juan așa cum apare în viziunea marelei franceze, o plenitudine a aspirațiilor omenești care este semnul inconfundabil al Poeziei. Fiindcă la urma urmelor sîntem cu adevărat numai acolo unde ceea ce este conștient și pașager, fără a fi neglijat, intră în contact cu marile întîmplări ale umanității. Despre această tensiune și despre înțelesul a ceea ce este meru actual (e, să-i spunem, imperioasă permanentă) își propune să vorbească regizorul Valeriu Molescu în spectacolul („versiune scenică” originală) de la Teatrul de Comedie. O face mai întîi ajutor de scenografie Sandel Musatescu. Introducînd, prin intermediul grupului de manechine din fundal, tablourile „culturale” ale unei epoci prea îndepărtate de sine, ob-

scenă și mecanică în manifestările ei, pe care tînde să le împănă înău cu e fanatică neîngăduță. Drama lui Don Juan „comentată” de lumea tîmpului lui Moliere nu are doar rolul de simplu expozit, înțelegînd un dialog între fapte și literatură, între mecanicități și destine, regizorul însă întîlnirea evenimentelor dramatice dintr-un ritm de a da naștere unor momente discursive. Așa se face că înțelegerea și scena „de gen”, minușionă lucrare dar tangențială doar la ideea carnavalescului, idee centrală în spectacolul lui Valeriu Molescu, cu echivalențe scenice uneori remarcabile. Pe urmă, ceea ce concură la realizarea prezentei reprezentării nu este, cum ne-am fi așteptat, poezie, interpretul personajului omonim al piesei, ci cel al lui Șganarelle, actorul Mihail Pădărescu. Acesta, înzestrat cu un temperament artistic care nu și-a găsit întotdeauna rolul (sau regizorul) pe potrivă, dă aici întreaga măsură a talentului său, într-o creație de excepție. În schimb, Furiu Dărie este în Don Juan o prezentă decorativă, atent mai degrabă la gesturile personajului decît la traectoria sa lăuntrică. În rest distribuția fără a fi memorabilă în întregime rămîne meritorie pe ansamblul spectacolului. Din ea mai fac parte: Sanda Toma, Costel Constantin, Silviu Ștănculescu, Sorin Gheorghiu, Mircea Septilici, Candid Stoica, Melania Cîrje, Iarina Demian, Vladimir Găltan, Gheorghe Simona, Eugen Racoți, Gheorghe Crișmaru, Dumitru Chesu, Theo Cojocaru.

Valentin Dumitrescu

film
f

Formula atracției universale

Ca toate filmele lui Timotei Ursu, **Șeșă seara** lăsa, are o căldură subtilă, apropiată de melancolie și contemplativă, care se însușește subteran, desăpărțită cinematograful este dintr-un serial. Problema: cum și pe gînd înău o soluție modernă, defuzionară — dintre acestea care dau adătură, capabilă să transfigureze profund faptele acumulate.

De filmul lui Timotei Ursu și Tudor Mărcău rîmă în cele din urmă, pe lângă atmosfera delicat sugerată, două portrete compuse cu multă sensibilitate de Ștefan Iordache și Valeriu Secu — doi oameni care se urmăresc unul pe celălalt ca soarele și luna, fiecare pe orbita lui, o stranie reciprocă, îndepărtată, ajutătoare, deoamdată, să rămînă în același univers.

Nicolae Matescu



Cristian Calcan „Continuitate”

televiziune
tv

Merge și așa?

În noua formulă (deja veche) de fol-dou-animăz, emisiunea **Viata culturală**, ieșise cu mult peste alte emisiuni, fiind la un moment dat un puțin dină emisivitatea lui Tudor Vernicu și Andrei Bacalu. Oamenii de cultură seamană reșete că ea nu se bucură de un spațiu cu mai mare audiență, la orele cînd omul a terminat și cu cumărbături și cu defricatului și așteaptă minunea de pe micul ecran. Au fost interviurile „cu personalități literare, reportajele gîndite și concepute scriitoricește, cu aol ochi oncopuți care te oarește să întinzi mina spre butonul de închidere al televizorului. Erat emisiuni bine structurate, alerte, dense în informație culturală cu interesanta descinderi în atelierle scriitorilor și artiștilor plastici. Pe nesimțite emisiunea devenise necesară.

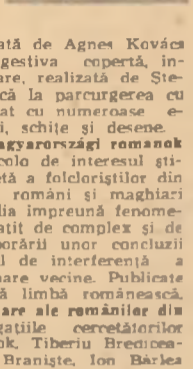
Colocviul național de traduceri, marcat și el prin două interviuri care puteau constitui doar prefața unei emisiuni axată pe o asemenea problemă și care interviuri s-au numit în cele din urmă „reportaj” a avut aceeași pondere, modalitate de reflectare și în cele din urmă aceeași importanță cu întîlnirea actorilor cu minerii și cu repetiția formatiei de teatru muncitoresc din Galati. Să fim bine înțeleși, toate subiectele menționate sînt demne de interes. Deninde de formulă de modul cum sînt alintite și realizate pentru a ne ține nemiscăți în fotolii. Pentru că la modul „a avut loc”, după ce aceleși acțiuni au fost consemnate și de radio, de presa culturală și chiar ne, difuzarea pe micul ecran doar cu argumentul că se și vede cine a fost nu sporește zădărl de interes.

Cornel Nistorescu

Tradițiile populare ale românilor din Ungaria

În anul 1975 s-a desfășurat în Ungaria conferința pe țară a etnografilor celor patru naționalități concloitoare...

date prețioase locale, privind Prelucrarea cîntecelor folclorice în Micheșești, Alexandru Hoțopan ne comunică câteva din poveștile lui...



În anul 1975 s-a desfășurat în Ungaria conferința pe țară a etnografilor celor patru naționalități concloitoare...

date prețioase locale, privind Prelucrarea cîntecelor folclorice în Micheșești, Alexandru Hoțopan ne comunică câteva din poveștile lui...

CENTENARUL FLAUBERT

La răscrucea dintre realismul balzacian și tendințele abia schitate ale prozei moderne găsim un scriitor de densitate atât de rotundă...



Flaubert și crearea lui de vorbe mari, a lui și realizarea unei opere impersonale în realitate nu este ușoară...

DIN LIRICA ITALIANĂ CONTEMPORANĂ

Piero Bigongiari

Parma 1964

O femeie elipeșă, pe strada Cavour la Parma, și-a pierdut iubirea îndărătul obiectelor secolului XX...

E inutil să te rotești, lupta e înumană, e impietată, nu înțelegi, e impietată. Sint construcții ușoare, pietra s-a pierdut într-un ziduri cosmic...

Tu nu poți zîmbi, eu nu-ți pot suride și zîmbetul se pierde în lucruri, în nesfârșite lucruri pe care tu le aduni sau le arunci...

E de necrezut cum lumea nu-ți dă seama că indiferența nu există, iluminată de vitrina, înspăimîntată și veselă.

Deplasează-te, mișcă-mă, pietrele sint poroase, bureta, var, dar meremintul e departe, gol, cu marea unei morți divine...

Capriciu

Te pierd pentru a te regăsi, multă vreme

I-a spus riuul, îndelung marea, dar ea nu mai are timp pentru viață incită și-a spus sieși...

Acest capriciu să nu-l întinzi pe pline, nu este Capricie des Dieux cum îți place fie marea și elbiciile în învelșul său...

Femeia cea mai minunată sau nesiguranța imaginii

Drumurile te pierd imaginea nu te cuprind, basmul spus la nesfârșit în timp ce topis răsărit deja te coboară...

de imagini care dezleagă jocul dar tu îl complici mai mult, îl innovi cu lumii care se ridică dintr-o țigărie...

In românește de Dora Scarlat

POEZIE TINĂRĂ DIN POLONIA

Justina Poesja Pietrowska

Să poți - primejdioasă inspirație! - numele Rzeczki; să înoli, la 15 ani, ruda Poloniei pe pleoape...

DIN „CALENDARUL CAILOR”

Ianuarie

Calule, calule, calule alb, pieptu-ți despică anul în două, timpul cu line-aleargă-nzăud...

Albe, zăpeștile tale adăpă timpul tirziu legănat într-o groapă...

Aprilie

El intră strălucind în primăvară purtând în spate o țintă - un potir - la vestea căia fulgerând amără destamă iarna iarăși tîbîrî...

August

Puhaie de cai galopînd precum vîntul aleargă-ntr-o mîntuie Tatra cei reci, timpul tiviturii și cald ca pămîntul...

Dar căi bezmetici și albi se desprind cu tropete albe din vise și, goi, galopă rotîndu-și prin calendare de-argint stînevse sub capite lui după noi...

Noiembrie

Timp umed. Capacii-au pierdut inserarea; pe lunze pădurile-adorm. Galopul calilor inundă cărarea prin care trei stăfuși sine enomi...

Trăiești și noiembrie și zile în ramuri; priști peste timp și în gînd și deodată din nimica în geamuri se-od ninsorile lumii curgînd...

Echivalent liric de Georgethe Istrate

Viorel Cosma



Viorel Cosma

REVISTA STRĂINĂ

LA PRIMA SA CARTE, LA COLIERE DEN DIEUX, Daniel Rabinovitch, un roman nou în literatura...

VINTE MILLE ET UN JOURS este un roman nou în literatura franceză...

INTERESANTĂ și semnificativă este o lucrare consacrată...

STRĂBUȘILE TEXUALE este o lucrare de sinteză...

TEHNICILE INVATĂRII fascinează tot mai mult pe gânditorii contemporani...

ANDRÉ MALRAUX spunea că tragedia este o artă...

ȘI ÎN ÎNCHISURILE DE SUBTERANII DIN FRANÇA...

ÎN SIMPOZIONUL CULTURAL TRECUT ÎNTR-UN AN...

LA PRIMA SA CARTE, LA COLIERE DEN DIEUX, Daniel Rabinovitch, un roman nou în literatura...

SPORT Cu duhul răsăritului de lună

A căzut un troiește peste noi Al Carior-niul de bună seamă. În iulie, toate zilele se prăsesse cu dogoare...

REDACTIA: București, Piața Șelintei Nr. 1, tel. 17 32 09. ADMINISTRATIA: Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 74 96. ARONAMENȚELE: 3 luni - 13 lei; 6 luni - 26 lei; 1 an - 52 lei. Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘTEINER”

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunțelău, Mihai Ungheanu (redactor șef adjunct), Teodor Boiș (secretar responsabil de redacție)

